

Valtuustoaloite vapaan ja avoimen lähdekoodin ohjelmistojen hyödyntämismahdollisuuksien selvittämiseksi ja avoimen toimisto-ohjelmiston käyttöönottamiseksi Tampereen kaupunkikonsernissa – Tampereen vihreä valtuustoryhmä

Kh 25.6.2012

Tietohallintojohtaja Jarkko Oksala:

”Tampereen vihreä valtuustoryhmä on valtuustoaloitteessaan 7.3.2011 esittänyt, että Tampereen kaupunki käynnistää selvityksen vapaiden ja avoimen lähdekoodin ohjelmien hyödyntämiseksi Tampereen kaupunkikonsernissa ja, että kaupungin työasemille henkilöstön käyttöön asennetaan OpenOffice.org tai LibreOffice -ohjelmisto.

Tampereen Tietohallinto pyrkii järjestämään laadukkaat tieto- ja viestintätekniikkapalvelut kustannustehokkaasti kaupunkikonsernin käyttöön. Tässä työssä tietohallinto huomioi myös avoimen lähdekoodin ohjelmistojen hyödyntämisen tuomat mahdollisuudet. Avoin lähdekoodi on käsitteenä laaja. Se kattaa niin työasema- ja palvelinympäristöt kuin erilaiset toiminnan sovelluksetkin. Tarjonta on nykyään laajaa ja avoimen lähdekoodin ratkaisuja löytyykin jo moniin tarpeisiin. Avoimen lähdekoodin ratkaisut alentavat ohjelmistohankintojen suoria kustannuksia, koska lisenssit ovat maksuttomia. Kokonaiskustannusten laskeminen voi kuitenkin olla haastavaa, koska lisenssimaksujen lisäksi on huomioitava myös hankintojen epäsuorat kustannukset, jotka liittyvät erityisesti yhteentoimivuuteen muun tietoteknisen ympäristön kanssa sekä tarvittavan osaamisen hankintaan ja ylläpitoon. Ohjelmiston lähdekoodin avoimuus ei sinänsä takaa yhteentoimivuutta eikä helppoa liitettävyyttä muihin ohjelmistoihin, vaan niihin tarvitaan avoimia ohjelmistorajapintoja ja standardeja.

Syyskuun 2011 alusta voimaan tullut tietohallintolaki korostaa aiheellisesti juuri yhteentoimivuutta, jonka tavoittelussa merkittävimpänä keinona nähdään kokonaisarkkitehtuuri. Tampere on tehnyt lain edellyttämää kokonaisarkkitehtuurityötä jo ennen lain voimaantuloa. Työn tulosten voidaan kuitenkin olettaa näkyvän vasta pidemmällä tähtäimellä. Kokonaisarkkitehtuurityössä avoimen lähdekoodin ratkaisuja tarkastellaan tasavertaisena muihin ratkaisuihin verrattuna käyttäen kokonaistaloudellisuutta kriteerinä. Hankintoja kilpailutettaessa yritykset voivat tarjota avoimen lähdekoodin ratkaisuita ja niitä verrataan tarjottuihin suljetun koodin ratkaisuihin samoilla laatu- ja hintakriteereillä.

Tampereella on käytössään avoimeen lähdekoodiin pohjautuvia sovelluksia, joista työntekijöille näkyvin esimerkki on Loora-intranet. Kuntalaisten sähköisen asiointin alustaa kehitetään parhaillaan niin, että jatkossa kuntalaiset voivat asioida sähköisesti Kuntalaisportaalin kautta. Portaali toteutetaan avoimen lähdekoodin ratkaisuja hyödyntäen. Avoimen lähdekoodin ratkaisuja käytetään myös tamperelaisille lapsiperheiden suunnatuissa, valtakunnallisessa projektissa kehitetyssä ja pilottikäytössä testatussa Kohti Kumppanuutta -asiointiratkaisussa (www.tampere.fi/kohtikumppanuutta).

Avoimen lähdekoodin ratkaisuja käytetään myös Tampereen käyttämässä palvelinympäristöissä. Eräs esimerkki tällaisesta käytöstä on Tampereen Pegasos-potilastietojärjestelmä, jota parhaillaan siirretään Linux-palvelinympäristöön.

Työasemaympäristössä Tampere hyödyntää avoimen lähdekoodin toimisto-ohjelmistoja asiakaspäätteillä, joita kuntalaiset voivat käyttää

kirjastoissa. OpenOffice-toimisto-ohjelmiston Portable-versio on Tampereen työntekijöiden ladattavissa Loorasta käyttöohjeineen. Tampereen oppilaitosten työasemilla käytetään erilaisia avoimen lähdekoodin ohjelmistoja mm. Mozilla Firefox -selainta ja Gimp-kuvankäsittelyohjelmaa. Mozilla Firefox on tulossa saataville myös Tampereen hallinnon työasemille käytettäväksi Internet Explorer -selaimen kanssa.

Aloitteen pohjalta tietohallinto tulee testaamaan mahdollisuutta käyttää OpenOffice-ohjelmistoa Microsoft Office 2010:n rinnalla, käyttäjän niin itse halutessa. Kaupungin tietoteknisessä ympäristössä myös monet muut tietojärjestelmät tukeutuvat toimisto-ohjelmistoon. Tästä syystä on jopa eri toimisto-ohjelmistojen rinnakkaiskäytössä odotettavissa haasteita yhteentoimivuuden suhteen. Tähän viittaa myös Helsingin kaupungin tekemä OpenOffice-selvitysraportti ja voidaan ajatella tämän selvitystuloksen olevan suuntaa antava myös Tampereen osalta.

Tampereen tietohallinto näkee, että järjestelmien yhteentoimivuuden kehittämisen ja kokonaisarkkitehtuurin tehokkaan hallinnan kautta luodaan hyvät ja kestävät elementit kuntalaisten palveluiden ja kunnan toimintojen kehittämiseksi. Eri järjestelmien ja teknologioiden sijasta pitää erityisesti panostaa prosessien käyttämien tietojen avaamiseen ja tietopääoman hyödyntämisen tehostamiseen. Eri toimialojen prosesseissa ja järjestelmissä oleva tieto tulee avata käyttöön toimialojen yli ja myös mahdollisuuksien mukaan kaupungista ulos. Tietohallinto ja Tietula työstävät yhdessä parhaillaan toimintamallia, jonka avulla kaupungin tietovarantoja voidaan avata kaikkien käyttöön turvallisesti ja tarkoituksen sekä tietosuojaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.”

Yhdyshenkilö: tietohallintosuunnittelija Niila Mäkelä,
puh. 0400 239 530, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus. Va. johtaja Hakari:

Kaupunginhallitus päättää

esittää valtuuston päätettäväksi

että Tampereen vihreän valtuustoryhmän valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi ja

että aloite ei anna aiheutta muihin kuin edellä mainittuihin toimenpiteisiin.

Ilmoitus

Olli-Poika Parviainen, Jarkko Oksala, Niila Mäkelä

Lisätietoja

kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Liite

Valtuustoaloite